

Мавзу:

**Фуқаролар ўзини ўзи
бошқариш органларининг
ёнғин хавфсизлигини
таъминлашдаги иштироки**

Режа:

1. Яшаш секторида ёнғин хавфсизлигини таъминлашнинг аҳамияти.
2. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ёнғин хавфсизлигини таъминлашдаги иштироки аҳамияти.
3. Яшаш секторида ёнғин хавфсизлигини таъминлаш бўйича тадбирлар ва уларни ўтказиш.

Ёнғин хавфсизлигини таъминлашни ташқил этиш

- Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш ташқилотларнинг **мансабдор шахслари ва бошқа ходимлари**, шунингдек яққа тартибдаги тадбиркорлар фаолиятининг таркибий қисмидир.
- Ёнғин хавфсизлигини таъминлашга доир талаблар мансаб йўриқномаларида ва бошқа йўриқномаларда, зарур ҳолларда эса тегишли шартномаларда акс эттирилиши керак.
- Ташқилотларнинг ёнғин хавфсизлигини таъминлаш, агар тегишли шартномада бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, мазкур **ташқилотларнинг раҳбарлари** ва улар ваколат берган **шахслар** зиммасига юклатилади.

- Ёнғин хавфсизлигини таъминлашга доир вазифаларнинг ваколатли шахслар зиммасига юклатилиши **раҳбарларнинг зиммасидан масъулиятни** соқит қилмайди.
- Хусусий ва давлат уй-жой фондларининг тураржойлари ва бошқа биноларида ёнғин хавфсизлигини таъминлаш, агар бу мулкый ижара шартномасида кўрсатилган бўлса, мулкдорлар ёки ижарага олувчилар зиммасига юклатилади.
- Аҳоли пунктларини ривожлантириш ва уларда иморат қуришни режалаштириш, бинолар ва иншоотларни лойиҳалаштириш, қуриш, кенгайтириш, реконструкция қилиш ҳамда техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш чоғида ёнғин хавфсизлигини таъминлаш тегишинча шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органи, буюртмачилар, иморат қурувчилар, лойиҳа ва қурилиш ташкилотлари зиммасига юклатилади.

Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш ТИЗИМИ

- Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш тизими: ёнғинларнинг олдини олиш ҳамда уларни ўчиришга қаратилган **ҳуқуқий, ташкилий, иқтисодий, ижтимоий ва илмий-техник чора-тадбирлар, шунингдек кучлар ва воситалар мажмуидан** иборатдир.
- Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш тизими **субъектлари** давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини - ўзи бошқариш органлари, шунингдек корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқаролардир.

Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари ва уларнинг ёнғин хавфсизлигини таъминлашдаги иштироки

- кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизматининг ташкил этилишига ва фаолиятига кўмаклашади;
- ёнғин назоратининг амалга оширилишига кўмаклашади;
- ёнғин хавфсизлиги талабларига риоя қилиниши устидан жамоат назоратини амалга оширади.
- Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа тадбирларда ҳам иштирок этиши мумкин.

Фуқароларнинг ёнғин хавфсизлиги соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Фуқаролар:

- ёнғин келиб чиққан тақдирда ўз соғлиғи ва мол-мулкининг ҳимоя қилиниши;
- ёнғин туфайли ўзига етказилган зарарнинг ўрни белгиланган тартибда қопланиши;
- ўз соғлиғига ва (ёки) мол-мулкига зарар етказган ёнғиннинг келиб чиқиш сабаблари ҳамда шароитларини аниқлашда иштирок этиш;
- ёнғин хавфсизлиги масалалари бўйича белгиланган тартибда ахборот олиш;
- ёнғиндан сақлаш хизмати етиб келгунига қадар одамларни, мол-мулкни қутқариш ва ёнғинларни ўчириш юзасидан чоралар кўриш;
- ёнғинларни ўчиришда ёнғиндан сақлаш хизматига кўмаклашиш;
- ёнғин хавфсизлигини таъминлашда, шу жумладан кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати фаолиятида иштирок этиш ҳуқуқига эга.

Фуқаролар:

- ёнғин хавфсизлиги талабларига риоя қилиши;
- ёнғинни сезиб қолганда бу ҳақда ёнғиндан сақлаш хизматига дарҳол хабар қилиши;
- ёнғиндан сақлаш хизмати мансабдор шахсларининг қонуний талабларини бажариши;
- ўзига қарашли ишлаб чиқариш, хўжалик биноларини, тураржойларни ва бошқа бинолар ҳамда иморатларни белгиланган тартибда ёнғин назоратини амалга ошириш мақсадида кўздан кечириши ва текшириши учун ёнғин назорати органларининг мансабдор шахсларига имконият бериши шарт.
- Фуқаролар қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга эга бўлиши ва уларнинг зиммасида бошқа мажбуриятлар бўлиши мумкин.

Ёнғинга қарши тарғибот ва ёнғин хавфсизлиги чоратадбирларини қўллашни ўргатиш

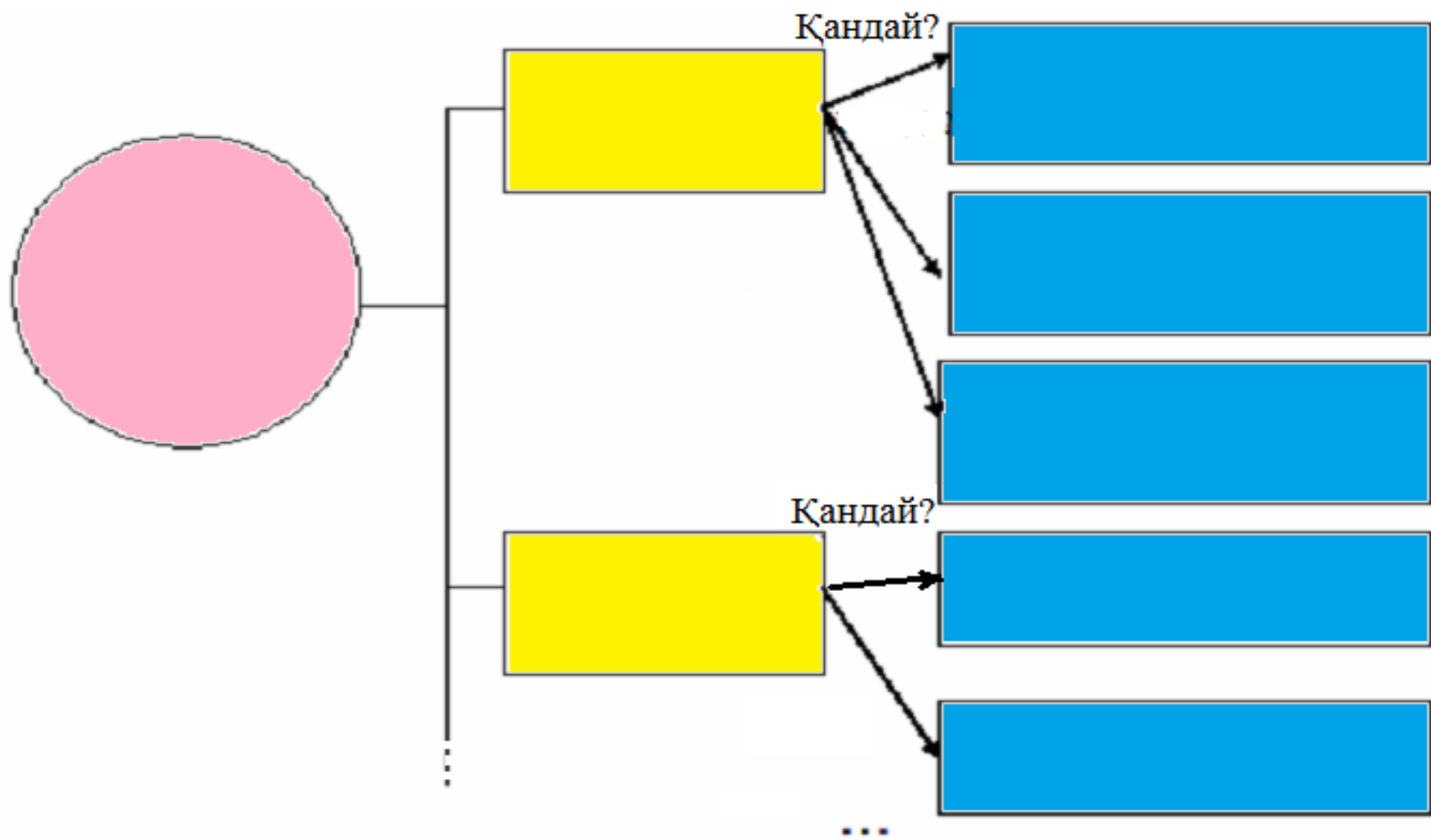
- Ёнғинга қарши тарғибот аниқ мақсадни кўзлаган ҳолда жамиятни оммавий ахборот воситалари, махсус адабиётлар ва реклама маҳсулотларини нашр этиш ҳамда тарқатиш, муайян мавзуга бағишланган кўргазмалар, кўриклар, конференциялар ўтказиш ва аҳолини хабардор қилишнинг қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа шаклларидан фойдаланиш орқали ёнғин хавфсизлиги муаммолари ва ёнғин хавфсизлигини таъминлаш йўллари ҳақида хабардор қилишдир.
- Ёнғинга қарши тарғиботни ёнғиндан сақлаш хизмати, шунингдек ёнғиндан сақлаш хизмати кўмагида ваколатли органлар, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, ташкилотлар ва фуқаролар ўтказди.
- Ташкилотларнинг ходимларига ёнғин хавфсизлиги чоратадбирларини қўллашни ўргатиш иш берувчилар (маъмурият, мулкдорлар) томонидан ёнғин хавфсизлиги соҳасидаги норматив ҳужжатларга мувофиқ, тегишли ваколатли органлар тасдиқлаган ва Давлат ёнғин хавфсизлиги хизмати билан келишилган махсус дастурлар бўйича олиб борилади.

Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати

- Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати фуқаролар ва жамоат бирлашмаларининг ташкилотларда, аҳоли пунктлари ва бошқа ҳудудларда ёнғин хавфсизлиги чора-тадбирларини таъминлашда, ёнғинларни ўчиришда иштирок этишининг шаклидир.
- Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати бўлинмалари дружиналар ва (ёки) командалар тарзида ташкил этилади ҳамда тегишли маъмурий-ҳудудий birlikнинг ёнғин хавфсизлигини таъминлаш тизимига киради.
- Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизмати бўлинмаларини ташкил этиш ва уларнинг фаолият юритиш тартиби Ўз.Р ВМ томонидан белгиланади.

«Қандай?» (муаммони ечиш) иерархик диаграммаси ёрдамида яшаш секторида ёнгин хавфсизлигини яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқинг.

Назорат саволлари

1. Ёнғин нима?
2. Ёнғин хавфсизлиги нима?
3. Ёнғин назорати нима?
4. Ёнғинлар профилактикаси нима?
5. Ёнғиндан сақлаш хизмати нима?
6. Ёнғинга қарши режим нима?
7. Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш тизими нималардан иборат?
8. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ёнғин хавфсизлиги соҳасидаги ваколатлари нималардан иборат?
9. Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг ёнғин хавфсизлигини таъминлашдаги иштироки нималардан иборат?
10. Фуқароларнинг ёнғин хавфсизлиги соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари нималардан иборат?
11. Ёнғин хавфсизлигини таъминлашни ташкил этиш нималардан иборат?
12. Ёнғинларни ўчириш қанақа ҳаракатлардан иборат?
13. Кўнгилли ёнғиндан сақлаш хизматининг вазифалари нималардан иборат?

ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН РАҲМАТ!

